

Dz.U. 1995 Nr 16 poz. 78**USTAWA
z dnia 3 lutego 1995 r.****o ochronie gruntów rolnych i leśnych****Rozdział 1
Przepisy ogólne**

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 oraz z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 12, poz. 63, z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 80, poz. 541, Nr 191, poz. 1374.

Art. 1.

Ustawa reguluje zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów.

Art. 2.

1. Gruntami rolnymi, w rozumieniu ustawy, są grunty:
  - 1) określone w ewidencji gruntów jako użytki rolne;
  - 2) pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa;
  - 3) pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu;
  - 4) pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych;
  - 5) parków wiejskich oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi;
  - 6) pracowniczych ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych;
  - 7) pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi;
  - 8) zrekultywowane dla potrzeb rolnictwa;
  - 9) torfowisk i oczek wodnych;
  - 10) pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych.
2. Gruntami leśnymi, w rozumieniu ustawy, są grunty:
  - 1) określone jako lasy w przepisach o lasach;

- 2) zrekultywowane dla potrzeb gospodarki leśnej;
  - 3) pod drogami dojazdowymi do gruntów leśnych.
3. Nie uważa się za grunty rolne gruntów znajdujących się pod parkami i ogrodami wpisanymi do rejestru zabytków.

Art. 3.

1. Ochrona gruntów rolnych polega na:
  - 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
  - 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi;
  - 3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
  - 4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
  - 5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.
2. Ochrona gruntów leśnych polega na:
  - 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze;
  - 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
  - 3) przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
  - 4) poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności;
  - 5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Art. 4.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) gruntach bez bliższego określenia – rozumie się przez to grunty rolne i leśne;
- 2) budynkach i urządzeniach służących wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu – rozumie się przez to budynki i urządzenia służące przechowywaniu środków produkcji, prowadzeniu produkcji rolniczej, przetwarzaniu i magazynowaniu wyprodukowanych w gospodarstwie produktów rolniczych;
- 3) osobach – rozumie się przez to osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej;
- 4) właścicieli – rozumie się przez to również posiadacza samoistnego, zarządcę lub użytkownika, użytkownika wieczystego i dzierżawcę;
- 5) wójcie – rozumie się przez to również burmistrza lub prezydenta miasta;
- 6) przeznaczeniu gruntów na cele nierolnicze lub nieleśne – rozumie się przez to ustalenie innego niż rolniczy lub leśny sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych;

- 7) warstwie próchnicznej – rozumie się przez to wierzchnią warstwę gleby o zawartości powyżej 1,5% próchnicy glebowej; miąższość tej warstwy określa się w decyzji, o której mowa w art. 11 ust. 1;
- 8) glebach pochodzenia organicznego – rozumie się przez to wytworzone przy udziale materii organicznej, w warunkach nadmiernego uwilgotnienia, gleby torfowe i murszowe;
- 9) glebach pochodzenia mineralnego – rozumie się przez to inne gleby niż wymienione w pkt 8;
- 10) oczkach wodnych – rozumie się przez to naturalne śródpolne i śródleśne zbiorniki wodne o powierzchni do 1 ha, niepodlegające klasyfikacji gleboznawczej;
- 11) wyłączeniu gruntów z produkcji – rozumie się przez to rozpoczęcie innego niż rolnicze lub leśne użytkowanie gruntów; nie uważa się za wyłączenie z produkcji gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, jeżeli przerwa w rolniczym użytkowaniu tych obiektów jest spowodowana zmianą kierunków produkcji rolniczej i trwa nie dłużej niż 5 lat;
- 12) należności – rozumie się przez to jednorazową opłatę z tytułu trwałego wyłączenia gruntów z produkcji;
- 13) opłacie rocznej – rozumie się przez to opłatę roczną z tytułu użytkowania na cele nierolnicze lub nieleśne gruntów wyłączonych z produkcji, w wysokości 10% należności wyrażonej w tonach ziarna żyta lub w m³ drewna, uiszczaną: w razie trwałego wyłączenia – przez lat 10, a w przypadku nietrwałego wyłączenia – przez okres tego wyłączenia, nie dłużej jednak niż przez 20 lat od chwili wyłączenia tych gruntów z produkcji;
- 14) obszarach ograniczonego użytkowania – rozumie się przez to obszary tworzone na podstawie przepisów o ochronie środowiska;
- 15) utracie albo ograniczeniu wartości użytkowej gruntów – rozumie się przez to całkowity zanik albo zmniejszenie zdolności produkcyjnej gruntów;
- 16) gruntach zdegradowanych – rozumie się przez to grunty, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej;
- 17) gruntach zdewastowanych – rozumie się przez to grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku przyczyn, o których mowa w pkt 16;
- 18) rekultywacji gruntów – rozumie się przez to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg;
- 19) zagospodarowaniu gruntów – rozumie się przez to rolnicze, leśne lub inne użytkowanie gruntów zrekultywowanych;
- 20) drogach dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych – rozumie się przez to drogi zakładowe prowadzące do gospodarstw rolnych i leśnych oraz drogi wiejskie w rozumieniu przepisów o drogach publicznych;

- 21) urządzeniach turystycznych – rozumie się przez to parkingi, pola biwakowe, wieże widokowe, kładki, szlaki turystyczne (ścieżki dydaktyczne) i miejsca widokowe;
- 22) planie urządzenia lasu – rozumie się przez to plan urządzenia lasu, określony w przepisach o lasach;
- 23) typie siedliskowym lasu – rozumie się przez to jednostkę klasyfikacji siedlisk leśnych, stosowaną w planie urządzenia lasu;
- 24) inwestycji – rozumie się przez to budowę, jak również modernizację budowli lub urządzeń, które wymagają wyłączenia gruntów z produkcji;
- 25) zakładzie przemysłowym – rozumie się przez to osobę, której działalność może powodować utratę lub ograniczenie wartości użytkowej gruntów;
- 26) działalności przemysłowej – rozumie się przez to działalność nierolniczą i nieleśną, powodującą utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów;
- 27) przepływie nienaruszalnym – rozumie się przez to przepływ minimalnej ilości wody, niezbędnej do utrzymania życia biologicznego w cieku wodnym;
- 28) ruchach masowych ziemi – rozumie się przez to ruchy masowe ziemi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.¹⁾).

Art. 5.

1. Jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej, właściwym w sprawach ochrony gruntów rolnych jest starosta, a gruntów leśnych – dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, z wyjątkiem obszarów parków narodowych, gdzie właściwym jest dyrektor parku.
2. Zadania starosty, o których mowa w ustawie, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.
3. Zadania marszałka województwa, o których mowa w art. 7 ust. 2 i 4 oraz w art. 26 ust. 1, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

Art. 5a.

<1.> Ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych i leśnych objętych decyzjami o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, z tym że określone w ustawie należności oraz jednorazowe odszkodowania w razie dokonania przedwczesnego wycięcia drzewostanu w odniesieniu do gruntów leśnych i zadrzewionych przeznaczają się na Fundusz Leśny w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych – z tytułu wyłączenia gruntów Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”.

dodany ust. 2 w art. 5a wchodzi w życie z dn. 2.11.2007 r. (Dz.U. z 2007 r. Nr 191, poz. 1374)

<2. Należności oraz jednorazowe odszkodowania, w wysokości ustalonej przez organy właściwe w sprawach ochrony gruntów leśnych, minister właściwy do spraw transportu przekazuje na rachunek bankowy Funduszu, o którym

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 233, poz. 1957, z 2003 r. Nr 46, poz. 392, Nr 80, poz. 717 i 721, Nr 162, poz. 1568, Nr 175, poz. 1693, Nr 190, poz. 1865 i Nr 217, poz. 2124 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 49, poz. 464, Nr 70, poz. 631, Nr 91, poz. 875, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959.

mowa w ust. 1, po nabyciu przez tego ministra gruntów w danym obrębie ewidencji gruntów, w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.>

Rozdział 2

Ograniczanie przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne

Art. 6.

1. Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej.
2. Przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością przemysłową, a także innych obiektów budowlanych należy stosować takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania na grunty.

w pkt 1 ust. 2 w art. 7 - obecnie: ministra właściwego do spraw rozwoju wsi

Art. 7.

1. Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego zgody, o której mowa w ust. 2, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
2. Przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne:
  - 1) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I–III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha – wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
  - 2) gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby,
  - 3) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas IV, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha,
  - 4) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas V i VI, wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha,
  - 5) pozostałych gruntów leśnych
– wymaga uzyskania zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.
3. Wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 1–5, następuje na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Do wniosku dotyczącego gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wójt (burmistrz, prezydent miasta) dołącza opinię dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, a w odniesieniu do gruntów parków narodowych – opinię dyrektora parku.
4. Do wniosku dotyczącego gruntów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, marszałek województwa dołącza swoją opinię i przekazuje wniosek odpowiedniemu ministrowi w terminie do 30 dni od chwili złożenia wniosku przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
5. Organ wyrażający zgodę, o którym mowa w ust. 2, może żądać złożenia wniosku w kilku wariantach, przedstawiających różne kierunki projektowanego przestrzennego rozwoju zabudowy.

w pkt 2 ust. 2 w art. 7 - obecnie: ministra właściwego do spraw środowiska

6. W sprawach dotyczących wyrażania zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 3 i 4, organem wyższego stopnia jest minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

Art. 8.

Przepisów art. 7 nie stosuje się do okresowego wyłączenia gruntów z produkcji, związanego z podjęciem natychmiastowych działań interwencyjnych wynikających z klęsk żywiołowych lub wypadków losowych.

Art. 9.

1. Zasady zaliczania lasów do lasów ochronnych określają przepisy o lasach.
2. W lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce.
3. W przypadkach uzasadnionych ważnymi względami społecznymi i brakiem innych gruntów lasy ochronne mogą być przeznaczone na inne cele niż określone w ust. 2, po uzyskaniu zgody właściwego organu wymienionego w art. 7 ust. 2.

Art. 10.

1. Wniosek, o którym mowa w art. 7 ust. 4, powinien zawierać:
  - 1) uzasadnienie potrzeby zmiany przeznaczenia gruntów, o których mowa w art. 7 ust. 2;
  - 2) wykaz powierzchni gruntów, o których mowa w pkt 1, z uwzględnieniem klas bonitacyjnych gruntów rolnych i typów siedliskowych gruntów leśnych;
  - 3) ekonomiczne uzasadnienie projektowanego przeznaczenia, uwzględniające w szczególności:
    - a) sumę należności i opłat rocznych za grunty projektowane do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne,
    - b) przewidywany rozmiar strat, które poniesie rolnictwo i leśnictwo w wyniku ujemnego oddziaływania inwestycji lokalizowanych na gruntach projektowanych do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne.
2. Do wniosku powinna być dołączona mapa gminy lub miasta, z oznaczeniem gruntów zabudowanych, z wyjątkiem gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 pkt 1, klas bonitacyjnych gruntów rolnych i typów siedliskowych gruntów leśnych oraz granic gruntów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wykonana w skali takiej jak mapa planu zagospodarowania gminy lub miasta. W odniesieniu do gruntów leśnych mapa stanowiąca załącznik do wniosku zawiera treść mapy gospodarczej lasów.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, dotyczący gruntów o obszarze ponad 10 ha na cele inwestycji górniczych, powinien zawierać oprócz danych określonych w ust. 1 i 2 także wariantowe rozwiązania w zakresie rekultywacji i zagospodarowania gruntów w trakcie i po zakończeniu działalności przemysłowej, określające dla każdego wariantu koszty rekultywacji i zagospodarowania oraz straty, które poniesie rolnictwo i leśnictwo.

4. Organ wyrażający zgodę, o którym mowa w art. 7 ust. 2, może w szczególnie uzasadnionym przypadku odstąpić od wymogu przedkładania uzasadnienia ekonomicznego oraz rozwiązań wariantowych, o których mowa w ust. 3.

Rozdział 3

Wyłączanie gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej

Art. 11.

1. Wyłączenie z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczonych do klas I, II, III, IIIa, IIIb, oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, a także gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2–10, oraz gruntów leśnych, przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne – może nastąpić po wydaniu decyzji zezwalających na takie wyłączenie. W decyzji określa się obowiązki związane z wyłączeniem.
2. W odniesieniu do gruntów wchodzących w skład parków narodowych decyzje, o których mowa w ust. 1, wydają dyrektorzy tych parków, z zastrzeżeniem art. 7 ust. 5.
3. Decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, dotyczące gruntów wymienionych w art. 8, mogą być wydane po dniu faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.
4. Wydanie decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, następuje przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.
5. Osoba ubiegająca się o wydanie decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, celem wydobywania torfów jest obowiązana przedstawić właściwemu organowi następujące dokumenty:
  - 1) dokumentację określającą położenie, powierzchnię i miąższość torfowiska oraz rodzaj występującego tam torfu;
  - 2) projekt eksploatacji, uwzględniający podział na etapy i termin jej zakończenia;
  - 3) projekt rekultywacji torfowiska i termin jej zakończenia;
  - 4) ocenę wpływu eksploatacji torfowiska na środowisko przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej.
6. Nie wymaga się decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, jeżeli grunty rolne mają być użytkowane na cele leśne.

Art. 12.

1. Osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji, jest obowiązana uiścić należność i opłaty roczne, a w odniesieniu do gruntów leśnych – także jednorazowe odszkodowanie w razie dokonania przedwczesnego wyrębu drzewostanu. Obowiązek taki powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.
2. Właściciel, który w okresie 2 lat zrezygnuje w całości lub w części z uzyskanego prawa do wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej, otrzymuje zwrot należności, jaką uiścił, odpowiednio do powierzchni gruntów niewyłączonych z

- produkcji. Zwrot uiszczonych należności następuje w terminie do trzech miesięcy od dnia zgłoszenia rezygnacji.
3. W razie zbycia gruntów, co do których wydano decyzje, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2, a niewyłączonych jeszcze z produkcji, obowiązek uiszczenia należności i opłat rocznych ciąży na nabywcy, który wyłączył grunt z produkcji. Zbywający jest obowiązany uprzedzić nabywcę o tym obowiązku.
  4. W razie zbycia gruntów wyłączonych z produkcji, obowiązek uiszczania opłat rocznych przechodzi na nabywcę. Zbywający jest obowiązany uprzedzić o tym nabywcę.
  5. Wysokość jednorazowego odszkodowania za przedwczesny wyręb drzewostanu stanowi różnicę między spodziewaną wartością drzewostanu w wieku rębności, określonym w planie urządzania lasu, a wartością w chwili jego wyrębu. W drzewostanach młodszych, w których nie można pozyskać sortymentów drzewnych, odszkodowanie to stanowi wartość kosztów poniesionych na założenie i pielęgnację drzewostanów.
  - 5a. Minister właściwy do spraw środowiska określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania jednorazowego odszkodowania, o którym mowa w ust. 5, za przedwczesny wyręb drzewostanu, uwzględniając wartość drzewostanów, stopień zadrzewienia drzewostanu w wieku wyrębu faktycznego, powierzchnię drzewostanu oraz aktualną cenę sprzedaży 1 m³ drewna.
  6. Należność pomniejsza się o wartość gruntu, ustaloną według cen rynkowych stosowanych w danej miejscowości w obrocie gruntami, w dniu faktycznego wyłączenia tego gruntu z produkcji.
  7. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntów rolnych wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 5 wynosi:

Grunty orne i sady, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi		Łąki i pastwiska trwałe, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi	
klasa	równowartość ton ziarna żyta	klasa	równowartość ton ziarna żyta
wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego			
I	750	Ł i Ps I	750
II	650	Ł i Ps II	620
IIIa	550	Ł i Ps III	500
IIIb	450		
wytworzone z gleb pochodzenia organicznego			
IVa	350	Ł i Ps IV	300
IVb	250	Ł V	250
V	200	Ps V	200
VI	150	Ł i Ps VI	150

8. Równowartość tony ziarna żyta ustala się w wysokości stosowanej do wymiarzenia podatku rolnego, ogłaszanej przez Główny Urząd Statystyczny.
9. Należność za wyłączenie z produkcji parków wiejskich oraz gruntów wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 4 i 10 ustala się jak za grunty pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz grunty pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi.
10. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntów pod stawami rybnymi oraz za grunty wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 6–9 wynosi równowartość 400 ton ziarna żyta.
11. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntu leśnego bez drzewostanu wynosi:

Lp.	Typy siedliskowe lasów	Równowartość ceny 1 m ³ drewna w wysokości ogłaszanej przez Główny Urząd Statystyczny
1	Lasy: świeży, wilgotny, łągowy i górski oraz ols jesionowy i ols górski	2000
2	Lasy mieszane: świeży, wilgotny i bagienny, wyżynny, górski i ols	1500
3	Bory mieszane: świeży, wilgotny, bagienny, wyżynny i górski	1150
4	Bory: świeży, wilgotny, górski	600
5	Bory: suchy i bagienny	250

12. Należność i opłaty roczne za wyłączenie z produkcji gruntów leśnych w lasach ochronnych są wyższe o 50% od należności i opłat, o których mowa w ust. 11.
13. Należność uiszcza się w terminie do 60 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.
14. Opłatę roczną za dany rok uiszcza się w terminie do dnia 30 czerwca tego roku, przyjmując za podstawę ustalenia równowartość ceny tony ziarna żyta, stosowanej przy wymierzaniu podatku rolnego za pierwsze półrocze w tym roku, a w odniesieniu do gruntów leśnych – cenę 1 m³ drewna, stosowaną przy wymiarze podatku leśnego w danym roku.
15. Rada gminy może podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów rolnych wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 5, zaliczonych do klas IV, IVa i IVb, wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Wówczas przepisy ust. 1–4, 6, 8, 9, 13 i 14 stosuje się odpowiednio, a należność z tytułu wyłączenia z produkcji 1 ha tych gruntów wynosi:

Grunty orne i sady, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewie-	Łąki i pastwiska trwałe, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewie-
--	---

niami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi		niami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi	
klasa	równowartość ton ziarna żyta	klasa	równowartość ton ziarna żyta
wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego			
IVa	350	Ł i Ps IV	300
IVb	250		

16. Na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego marszałek województwa – w odniesieniu do gruntów rolnych, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych – w odniesieniu do gruntów leśnych, a w odniesieniu do obszarów wchodzących w skład parków narodowych – dyrektor parku mogą umorzyć całość lub część należności i opłat rocznych, a w odniesieniu do gruntów leśnych również jednorazowe odszkodowanie w razie dokonania przedwczesnego wyrębu drzewostanu w przypadku inwestycji o charakterze użyteczności publicznej z zakresu oświaty i wychowania, kultury, kultu religijnego oraz ochrony zdrowia i opieki społecznej, jeżeli inwestycja ta służy zaspokojeniu potrzeb lokalnej społeczności, oraz dotyczącej powiększenia lub założenia cmentarza, jeżeli obszar gruntu podlegający wyłączeniu nie przekracza 1 ha i nie ma możliwości zrealizowania inwestycji na gruncie nieobjętym ochroną.

Art. 12a.

Obowiązek uiszczenia należności i opłat rocznych, a w odniesieniu do gruntów leśnych również jednorazowego odszkodowania, o którym mowa w art. 12 ust. 1, nie dotyczy wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej na cele budownictwa mieszkaniowego:

- 1) do 0,05 ha w przypadku budynku jednorodzinnego;
- 2) do 0,02 ha, na każdy lokal mieszkalny, w przypadku budynku wielorodzinnego.

Art. 13.

1. Przy wyłączeniu gruntów z produkcji w celu budowy zbiorników wodnych należność i opłaty roczne określa się proporcjonalnie do udziału osób w eksploatacji tych zbiorników.
2. Jeżeli w eksploatacji zbiorników wodnych, o których mowa w ust. 1, przewiduje się udział osób wykorzystujących wodę na cele produkcji rolniczej, leśnej, wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach wodnych o mocy zainstalowanej nie większej niż 10 MW lub ochrony przeciwpowodziowej, zawiesza się na lat 10 uiszczenie proporcjonalnej części sumy należności i opłat rocznych. Proporcjonalną część sumy należności i opłat rocznych ustala się stosownie do udziału tych osób, określonego w dokumentacji technicznej eksploatacji zbiornika, z tym że ustalony w tej dokumentacji przepływ nienaruszalny zalicza się do eksploatacji zbiornika dla potrzeb rolnictwa. Zawieszoną część sumy należności i opłat rocznych umarza się po upływie 10 lat.

3. W razie zmniejszenia udziału osób, o których mowa w ust. 2, w eksploatacji zbiornika w okresie 10 lat od rozpoczęcia jego eksploatacji, osoby przejmujące część lub całość tego udziału uiszczają należności i opłaty roczne proporcjonalnie do wielkości przejętego udziału w eksploatacji zbiornika w oparciu o protokół zdawczo-odbiorczy.

Art. 14.

1. W razie wyłączenia gruntów z produkcji, w decyzji o wyłączeniu, o której mowa w art. 11 ust. 1 i 2, można, po zasięgnięciu opinii wójta, nałożyć obowiązek zdjęcia oraz wykorzystania na cele poprawy wartości użytkowej gruntów próchnicznej warstwy gleby z gruntów rolnych klas I, II, IIIa, IIIb, III, IVa i IV oraz z torfowisk.
2. W razie niewykonania obowiązku określonego w ust. 1, osoba wyłączająca grunty z produkcji uiszcza za każdy 1 m³ wykorzystanej niewłaściwie próchnicznej warstwy gleby opłatę w wysokości odpowiadającej równowartości ceny ziarna żyta, obowiązującej w dniu wydania decyzji o ustaleniu wysokości opłaty, która wynosi:
  - 1) z gleb klas I i II oraz gleb pochodzenia organicznego – 5 q;
  - 2) z gleb pochodzenia mineralnego, zaliczonych do klas III, IIIa i IIIb – 4 q;
  - 3) z gleb pochodzenia mineralnego, zaliczonych do klas IVa i IV – 3 q.

Rozdział 4

Zapobieganie degradacji gruntów

Art. 15.

1. Właściciel gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrekultywowanych na cele rolne jest obowiązany do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi.
2. Właściwy organ wymieniony w art. 5, ze względu na ochronę gleb przed erozją i ruchami masowymi ziemi, może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntów, o których mowa w ust. 1, zalesienie, zadrzewienie lub zakrzewienie gruntów, lub założenie na nich trwałych użytków zielonych. Właścicielowi gruntów przysługuje zwrot kosztów zakupu niezbędnych nasion i sadzonek ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.
3. Jeżeli wykonanie nakazu, o którym mowa w ust. 2, spowoduje szkody wynikające ze zmniejszenia produkcji roślinnej, właścicielowi gruntów przysługuje odszkodowanie ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, wypłacane przez okres 10 lat.
4. Obowiązek utrzymywania w stanie sprawności technicznej urządzeń przeciwe-rozyjnych oraz urządzeń melioracji szczegółowych ciąży na właścicielu gruntów, na których znajdują się te urządzenia.
5. W razie wystąpienia z winy właściciela innych form degradacji gruntów, o których mowa w ust. 1, wójt, w drodze decyzji, nakazuje właścicielowi gruntów wykonanie w określonym terminie odpowiednich zabiegów. Jeżeli decyzja nie została wykonana, wójt zleca wykonanie zastępcze tych zabiegów na koszt wła-

ściciela gruntów, wykorzystując do czasu zwrotu kosztów wykonania zastępczego środka Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

Art. 16.

1. Dla gruntów położonych na obszarach ograniczonego użytkowania, istniejących wokół zakładów przemysłowych, opracowuje się, na koszt odpowiedzialnych zakładów, plany gospodarowania na tych gruntach.
2. Projekt planu gospodarowania na gruntach, o których mowa w ust. 1, powinien określać:
  - 1) rodzaje występujących zanieczyszczeń i ich stężenie;
  - 2) wpływ zanieczyszczeń lub innego szkodliwego oddziaływania na istniejący sposób zagospodarowania, z ewentualnym podziałem strefy ochronnej na części;
  - 3) aktualne kierunki produkcji roślinnej oraz wielkość tej produkcji;
  - 4) rośliny, które mogą być uprawiane, zalecenia dotyczące ich uprawy oraz proponowany sposób ich gospodarczego wykorzystania;
  - 5) sposób przeciwdziałania zmniejszeniu wartości użytkowej gleb;
  - 6) spodziewany poziom globalnej produkcji rolniczej lub leśnej;
  - 7) wykaz gospodarstw rolnych prowadzących produkcję rolniczą;
  - 8) wysokość przewidywanych odszkodowań z tytułu obniżenia poziomu produkcji lub zmiany kierunku produkcji;
  - 9) ewentualne obowiązki związane z prowadzeniem produkcji zwierzęcej, w tym również rybackiej;
  - 10) ewentualne nakłady niezbędne do zmiany kierunków produkcji;
  - 11) przewidywany obszar i koszty nabycia gruntów przez zakład przemysłowy.
3. Projekt planu powinien być wyłożony w urzędzie gminy do wglądu właścicieli gruntów na okres 30 dni w celu zgłoszenia uwag i wniosków. O wyłożeniu projektu planu do wglądu urząd gminy powiadamia właścicieli gruntów na piśmie.
4. Rada gminy podejmuje jako zadanie własne uchwałę w przedmiocie zatwierdzenia planu, po uzyskaniu opinii izby rolniczej, a także placówek naukowych lub innych osób upoważnionych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska. Koszty sporządzenia opinii pokrywa zakład przemysłowy.
5. W razie prowadzenia produkcji w sposób naruszający ustalenia planu, o których mowa w ust. 2 pkt 4 i 9, wójt, w porozumieniu z wojewódzkim inspektorem sanitarnym, nakazuje właścicielowi gruntów w oznaczonym terminie zniszczenie określonych upraw, przemieszczenie zwierząt poza obszar ograniczonego użytkowania lub dokonanie ich uboju.
6. Wykonanie decyzji, o której mowa w ust. 5, następuje bez odszkodowania.

Art. 17.

1. Jeżeli właściciel gruntów, o których mowa w art. 16 ust. 1, poniósł szkodę przez obniżenie poziomu produkcji rolniczej lub leśnej, przysługuje mu z tego tytułu odszkodowanie od zakładu przemysłowego. W przypadku obniżenia poziomu

w ust. 5 w art. 16 -
obecnie: państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym

produkcji w okresie trzech lat co najmniej o jedną trzecią dotychczasowej wartości, zakład jest obowiązany, na wniosek właściciela, wykupić całość lub część tych gruntów według cen wolnorynkowych.

2. Jeżeli w wyniku realizacji planu, o którym mowa w art. 16 ust. 1, zachodzi potrzeba zmiany kierunku produkcji rolniczej lub leśnej, zakład przemysłowy jest obowiązany zwrócić właścicielowi gruntów poniesione z tego tytułu nakłady i koszty oraz wypłacić równowartość szkód wynikłych ze zmiany kierunków produkcji.

Art. 18.

1. Na gruntach, o których mowa w art. 16 ust. 1, starosta zapewnia prowadzenie co 3 lata okresowych badań poziomu skażenia gleb i roślin. Jeżeli okresowe badania wykazą, że uzyskiwane plody nie nadają się do spożycia lub przetworzenia, kosztami badań należy obciążyć zakład przemysłowy, a skażone grunty wyłącza się z produkcji w trybie określonym w art. 11 ust. 1. Skutki tych decyzji obciążają zakład przemysłowy odpowiedzialny za skażenie.
2. Na żądanie właściciela gruntów wyłączonych z produkcji, zakład przemysłowy, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany nabyć te grunty wraz z budynkami i urządzeniami. Przepis art. 17 stosuje się odpowiednio.
3. Jeżeli wyłączenie gruntów z produkcji następuje w wyniku ujemnego oddziaływania obiektów lub urządzeń należących do kilku osób, odpowiedzialność tych osób jest solidarna.
4. Pierwsze badania okresowe, o których mowa w ust. 1, należy przeprowadzić do końca 1996 r.

Art. 19.

Przepisy art. 16–18 stosuje się odpowiednio także do gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, położonych poza obszarami ograniczonego użytkowania.

Rozdział 5

Rekultywacja i zagospodarowanie gruntów

Art. 20.

1. Osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów jest obowiązana do ich rekultywacji na własny koszt.
2. Rekultywacji na cele rolnicze gruntów położonych, w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zdewastowanych lub zdegradowanych przez nieustalone osoby, w wyniku klęsk żywiołowych lub ruchów masowych ziemi, dokonuje właściwy organ wymieniony w art. 5, przy wykorzystaniu środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, a rekultywacji gruntów leśnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia – przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu państwa, na zasadach określonych w przepisach o lasach.
- 2a. Rekultywacji na cele inne niż wymienione w ust. 2 pozostałych gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych przez nieustalone osoby, w wyniku klęsk ży-

wiołowych lub ruchów masowych ziemi, dokonuje właściwy organ wymieniony w art. 5, przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu państwa lub środków osób zainteresowanych prowadzeniem działalności na zrehabilitowanych gruntach.

3. Rekultywację i zagospodarowanie gruntów planuje się, projektuje i realizuje na wszystkich etapach działalności przemysłowej.
4. Rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności.
5. Jeżeli działalność przemysłowa powodująca obowiązek rekultywacji gruntów prowadzona jest przez kilka osób, obowiązek ten ciąży na każdej z nich, odpowiednio do zakresu działalności powodującej potrzebę rekultywacji.
6. W przypadku zmiany osoby zobowiązanej do rekultywacji gruntów, w drodze decyzji właściwego organu wymienionego w art. 5, następuje przekazanie praw i obowiązków wynikających z wcześniej wydanych decyzji.

Art. 21.

Na terenach przewidywanego osiadania gruntów na skutek działalności górniczej zakład przemysłowy, na wniosek właściciela, rozpoczyna rekultywację przed wystąpieniem degradacji gruntów.

Art. 22.

1. Decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania określają:
  - 1) stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej gruntów, ustalony na podstawie opinii, o których mowa w art. 28 ust. 5;
  - 2) osobę obowiązującą do rekultywacji gruntów;
  - 3) kierunek i termin wykonania rekultywacji gruntów;
  - 4) uznanie rekultywacji gruntów za zakończoną.
2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, decyzje wydaje starosta, po zasięgnięciu opinii:
  - 1) dyrektora właściwego terenowo okręgowego urzędu górniczego – w odniesieniu do działalności górniczej;
  - 2) dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub dyrektora parku narodowego – w odniesieniu do gruntów o projektowanym leśnym kierunku rekultywacji;
  - 3) wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
3. Osoby obowiązane do rekultywacji gruntów zawiadamiają organ, o którym mowa w ust. 2, w terminie do dnia 28 lutego każdego roku o powstałych w ubiegłym roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

Art. 22a.

1. Przepisów art. 20 i 22 nie stosuje się do rekultywacji gruntów, które zostały zanieczyszczone substancjami, preparatami, organizmami lub mikroorganizmami.

2. Do rekultywacji gruntów, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493).

Rozdział 6

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Art. 23.

1. Tworzy się Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, zwany dalej „Funduszem”.
2. Regulamin funkcjonowania Funduszu ustala Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, po zasięgnięciu opinii właściwych komisji sejmowych.
3. Dochodami Funduszu są związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych:
  - 1) należności;
  - 2) opłaty roczne;
  - 3) opłaty z tytułu niewykonania obowiązku zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby;
  - 4) opłaty oraz należności i opłaty roczne podwyższone, określone w art. 28 ust. 1–3.
4. Dochodami Funduszu mogą być także darowizny i inne dochody.

w art. 23 w ust. 2
obecnie: minister
właściwy do spraw
rozwoju wsi;

ministrem właściwy
do spraw środowiska

Art. 24.

1. Fundusz dzieli się na terenowy i centralny.
2. Fundusz centralny tworzy się z 20% dochodów Funduszu, o których mowa w art. 23 ust. 3 i 4.
3. Środkami Funduszu centralnego dysponuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.
4. Środkami Funduszu terenowego dysponuje samorząd województwa.
5. Fundusz terenowy przekazuje, w terminie 15 dni po zakończeniu każdego kwartału, 20% zgromadzonych dochodów, wymienionych w art. 23 ust. 3, na rachunek Funduszu centralnego.

w ust. 3 w art. 24
obecnie: minister
właściwy do spraw
rozwoju wsi

Art. 25.

1. Środki Funduszu przeznacza się na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych oraz na wypłatę odszkodowań przewidzianych ustawą, a w szczególności na:
  - 1) rekultywację na cele rolnicze gruntów, które utraciły lub zmniejszyły wartość użytkową wskutek działalności nieustalonych osób;
  - 2) rolnicze zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych;
  - 3) użyźnianie gleb o niskiej wartości produkcyjnej, ulepszanie rzeźby terenu i struktury przestrzennej gleb, usuwanie kamieni i odkrzaczanie;
  - 4) przeciwdziałanie erozji gleb i ruchom masowym ziemi na gruntach rolnych, w tym zwrot kosztów zakupu nasion i sadzonek, utrzymanie w stanie sprawnym

- ności technicznej urządzeń przeciwoerozyjnych oraz odszkodowania, o których mowa w art. 15 ust. 3;
- 5) budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji;
  - 6) budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych;
  - 7) wdrażanie i upowszechnianie wyników prac naukowo-badawczych związanych z ochroną gruntów rolnych;
  - 8) wykonywanie badań plodów rolnych uzyskiwanych na obszarach ograniczonego użytkowania, o których mowa w art. 16, oraz niezbędnych dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych;
  - 9) wykonywanie zastępcze obowiązków określonych w ustawie;
  - 10) rekultywację nieużytków i użyźnianie gleb na potrzeby nowo zakładanych pracowniczych ogrodów działkowych;
  - 11) zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania, niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, do wysokości 5% rocznych dochodów Funduszu.
2. Środki Funduszu centralnego przeznacza się na zasilanie Funduszu terenowego oraz na zadania wymienione w ust. 1 pkt 7 i 11.
3. Środki Funduszu terenowego powinny być w pierwszej kolejności przeznaczane na wykonywanie prac wymienionych w ust. 1 na obszarze tych gmin, w których powstają dochody Funduszu oraz istnieją warunki uzyskania wzrostu produkcji rolniczej, rekompensującej straty poniesione w wyniku zmniejszenia obszaru gruntów rolnych. **w art. 26. obecnie: minister właściwy do spraw rozwoju wsi; minister właściwy do spraw środowiska**
4. Przy przydzielaniu środków Funduszu terenowego właścicielom gruntów, na ich wnioski, należy uwzględniać udział własny tych właścicieli w kosztach robót oraz efektywność projektowanych przedsięwzięć.
5. Skutki finansowe decyzji, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3 oraz art. 20 ust. 2, wymagają uzgodnienia z dysponentem Funduszu.

Rozdział 7

Kontrola wykonania przepisów ustawy

Art. 26.

1. Kontrolę stosowania przepisów ustawy sprawują Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, marszałkowie województw oraz podmioty wymienione w art. 5 oraz art. 15 ust. 5 i art. 16 ust. 5.
2. Osoby przeprowadzające kontrolę są uprawnione do:
  - 1) wstępu na grunt i teren zakładu przemysłowego;
  - 2) wglądu do dokumentów oraz żądania sporządzenia ich odpisów;
  - 3) sprawdzania tożsamości osób w związku z prowadzoną kontrolą;
  - 4) żądania wyjaśnień i zasięgnięcia informacji;
  - 5) pobierania próbek gleby lub roślin do analizy.

3. Kontrolę stosowania przepisów ustawy w odniesieniu do gruntów użytkowanych na cele obronności lub bezpieczeństwa państwa można przeprowadzać po uprzednim uzgodnieniu jej zakresu z jednostką nadrzędną użytkownika tych gruntów.

Art. 27.

1. Kontrola obejmuje wykonanie następujących obowiązków:
  - 1) zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby;
  - 2) rekultywacji gruntów zdewastowanych i zdegradowanych;
  - 3) rolniczego zagospodarowania gruntów zrekultywowanych, jeżeli zagospodarowanie odbywa się przy wykorzystaniu środków Funduszu;
  - 4) przeciwdziałania erozji gleb i ruchom masowym ziemi oraz innym zjawiskom powodującym trwale pogarszanie wartości użytkowej gruntów;
  - 5) określonych w art. 16–19.
2. Jeżeli objętość próchnicznej warstwy gleby zdejmowanej z gruntów wyłączanych z produkcji przekracza 1000 m³, kontrolę przeprowadza się z wykorzystaniem pomiarów geodezyjnych.
3. Kontrola wykonania obowiązku rekultywacji gruntów polega na sprawdzeniu co najmniej raz w roku zgodności wykonywanych zabiegów z dokumentacją rekultywacji tych gruntów, a zwłaszcza wymagań technicznych oraz ich terminowości, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku zakończenia rekultywacji w okresie 5 lat od zaprzestania działalności przemysłowej.
4. O terminie kontroli wymienionych w ust. 1–3, na obszarach górniczych, morskiego pasa nadbrzeżnego, kolejowych i lotnisk komunikacyjnych, powiadamia się odpowiednio, nie później niż 3 dni przed zamierzoną kontrolą:
  - 1) okręgowy urząd górniczy;
  - 2) urząd morski;
  - 3) organ kolejowy lub zarząd lotniska.

Art. 28.

1. W razie stwierdzenia, że grunty zostały wyłączone z produkcji niezgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sprawcy wyłączenia ustala się opłatę w wysokości dwukrotnej należności.
2. W razie stwierdzenia, że grunty przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nierolnicze lub nieleśne zostały wyłączone z produkcji bez decyzji, o której mowa w art. 11 ust. 1 i 2, decyzję taką wydaje się z urzędu, podwyższając jednocześnie wysokość należności o 10%.
3. W razie niezakończenia rekultywacji gruntów zdewastowanych w okresie, o którym mowa w art. 20 ust. 4, stosuje się opłatę roczną podwyższoną o 200% od dnia, w którym rekultywacja gruntów powinna zostać zakończona.
4. W razie niewykonania obowiązku rekultywacji gruntów zdegradowanych, ustala się, w drodze decyzji, obowiązek corocznego wpłacania na Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych lub na Fundusz Leśny, przez osobę powodującą ograniczenie wartości użytkowej gruntów, równowartości opłaty rocznej w takiej części, w

jakiej nastąpiło ograniczenie wartości użytkowej gruntów. Do ustalenia wysokości opłaty rocznej za zdegradowanie gruntów stosuje się wartości wymienione:

- 1) w art. 12 ust. 7 i odpowiednio w art. 12 ust. 15 w odniesieniu do gruntów rolnych klas I–IV;
  - 2) w art. 12 ust. 11 w odniesieniu do gruntów leśnych;
- opłaty te uiszczą się do czasu wykonania obowiązku rekultywacji.
5. Rozmiar ograniczenia wartości użytkowej gruntów ustala się na podstawie dwóch odrębnych opinii rzeczoznawców.
  6. W razie ograniczenia wartości użytkowej gruntów w wyniku zasadzenia drzew przydrożnych, nie pobiera się opłat, o których mowa w ust. 4.
  7. Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do gruntów leśnych, z tym że decyzję wydaje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, a w parkach narodowych dyrektor parku.
  8. Opłaty, o których mowa w ust. 1– 4, stosuje się niezależnie od kar przewidzianych w przepisach o ochronie środowiska oraz innych obowiązujących przepisach.

Art. 29.

1. Opłaty, o których mowa w art. 28, nie mogą być wliczane do kosztów działalności osób, na które nałożono te opłaty.
2. Jeżeli opłaty, o których mowa w art. 28, dotyczą jednostek organizacyjnych, na kierowników tych jednostek nakłada się karę w wysokości ich wynagrodzenia za okres 3 ostatnich miesięcy.

Art. 30.

W przypadkach niewykonywania obowiązków określonych w ustawie stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 31.

1. Dochody Funduszu, o których mowa w art. 23, wynikające z niniejszej ustawy, są należnościami państwowymi w rozumieniu przepisów o umarzaniu i udzielaniu ulg w spłacaniu należności państwowych.
2. Świadczenia pieniężne, o których mowa w ust. 1, przedawniają się z upływem 5 lat od dnia ich wymagalności.
3. Przepisy ust. 1 nie dotyczą dochodów funduszy terenowych, w stosunku do których umarzanie i udzielanie ulg w spłacie należności funduszu następuje według zasad i trybu określonych przez właściwy sejmik województwa.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 32.

1. Działający na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 11, poz. 79) Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych staje się Funduszem Ochrony Gruntów Rolnych w rozumieniu niniejszej ustawy.
2. Dochody, o których mowa w art. 12 ust. 1 oraz w art. 28 ust. 1–4, dotyczące gruntów leśnych są dochodami Funduszu Leśnego, o którym mowa w przepisach o lasach. Przepisy art. 31 stosuje się odpowiednio.

w pkt 5 w art. 33
obecnie: minister
właściwy do spraw
rozwoju wsi,

ministrem właści-
wym do spraw śro-
dowiska

Art. 32a-32b. (pominięte).

Art. 33.

Właściwy w sprawach ochrony gruntów organ, o którym mowa w art. 5, prowadzi sprawozdawczość z zakresu:

- 1) obszaru gruntów wyłączanych z produkcji,
- 2) ustalonych należności, opłat rocznych i innych, wymienionych w niniejszej ustawie, dochodów Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub Funduszu Leśnego,
- 3) wielkości obszarów i położenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu,
- 4) wyników rekultywacji i zagospodarowania gruntów,
- 5) istniejących zasobów i eksploatacji złóż torfów,

według zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 34.

W stosunku do gruntów, na których znajdują się zabytki archeologiczne, wojewódzki konserwator zabytków może określić, w drodze decyzji, zakres i sposób eksploatacji takich gruntów.

Art. 35.

1. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a niezakończonych decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.
2. Do spraw, w których wydano decyzję ostateczną o wyłączeniu z produkcji rolnej gruntów rolnych klas I–III, a wyłączenie takie faktycznie jeszcze nie nastąpiło, stosuje się przepisy dotychczasowe.
3. Tracą ważność niewykonane do dnia wejścia w życie ustawy decyzje ostateczne, dotyczące:
  - 1) opłat z tytułu odłogowania gruntów rolnych;

- 2) wyłączenia z produkcji rolniczej gruntów klas IV–VI, na mocy których nie nastąpiło jeszcze faktyczne wyłączenie.
4. Stałe opłaty roczne, ustalone na podstawie dotychczasowych przepisów, ulegają z mocy prawa umorzeniu, o ile ich kwota jest równa lub niższa od 10 zł.
5. Do wznowienia postępowania w sprawach, w których na podstawie dotychczasowych przepisów wydano decyzje ostateczne, dotyczące:
  - 1) wyłączenia gruntów z produkcji bez zezwolenia,
  - 2) rekultywacji i zagospodarowania gruntów, w tym niewykonania rekultywacji gruntów w wyznaczonym terminie,stosuje się przepisy niniejszej ustawy.
6. Niewykonane do dnia wejścia w życie ustawy decyzje ostateczne w sprawach przeciwdziałania erozji gleb pozostają w mocy.

Art. 36.

Traci moc ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 11, poz. 79, z 1984 r. Nr 35, poz. 185, z 1988 r. Nr 24, poz. 169, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 101, poz. 444, Nr 103, poz. 446 i Nr 114, poz. 494 oraz z 1994 r. Nr 27, poz. 96).

Art. 37.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia.